

Motion om hälsosamma kemtvättar med färre kemikalier

Motion av Tapani Juntunen (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Tapani Juntunen (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anförts att skärpta krav för kemtvättar behöver införas på grund av miljö- och hälsoproblem relaterade till kemtvättarnas kemikalieutsläpp. Mot bakgrund av det anförda föreslås i motionen att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att utreda

1. differentierade krav på lösningsmedelförluster för kemtvättar.
2. en skärpning av kravet om lösningsmedelförlust för kemtvättar till 1 procent.
3. hur sanktionsmöjligheterna påverkas av nya skärpta regler för samtliga kemtvättar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen genom ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret bedömer att staden saknar bemyndigande att ställa krav på ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelförlust än det som framgår av 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel. Kontoret anser att förslagen i motionen inte är motiverade att genomföras med anledning av den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära.

Miljöförvaltningen bedömer att den skulle sakna rättsligt stöd för att ställa ännu längre gående krav i enskilda fall samt att skarpare krav på lösningsmedelförlusten

inte skulle vara rimligt eftersom kraven skulle innebära orimligt stora kostnader jämfört med de förhållandevis små minskningarna i utsläpp.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den årliga kemikalieanvändningen i världen har ökat dramatiskt under de senaste 50 åren. Alla kemikalier är inte farliga men som motionären påpekar kan många av dessa påverka människors hälsa negativt, samtidigt som även djur och natur och hela ekosystem kan påverkas av en ökad kemikaliebelastning. Stockholms stad har ett ansvar för att skapa en ren och hälsosam omgivning för våra invånare. Sedan flera år tillbaka bedriver därför staden ett ambitiöst kemikaliearbete och har genom nu gällande Kemikalieplan prioriterat att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö samt att säkerställa att olika kemikalier som kan hota den biologiska mångfalden i vatten och på land inte används inom våra verksamheter.

De frågor som lyfts i motionen är mycket viktiga. Stadens remissinstanser bedömer dock att Stockholms stad inte har lagstöd för att ställa skarpare krav på lösningsmedelsförlust än det krav som nu ställs.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och miljöförvaltningens tjänsteutlåtanden som svar på motionen.

Bilaga

Motion om hälsosamma kemtvättar med färre kemikalier, dnr KS 2023/515

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 5 juni 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Tapani Juntunen (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anförts att skärpta krav för kemtvättar behöver införas på grund av miljö- och hälsoproblem relaterade till kemtvättarnas kemikalieutsläpp. Mot bakgrund av det anförda föreslås i motionen att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att utreda följande:

1. differentierade krav på lösningsmedelförluster för kemtvättar.
2. en skärpning av kravet om lösningsmedelförlust för kemtvättar till 1 procent.
3. hur sanktionsmöjligheterna påverkas av nya skärpta regler för samtliga kemtvättar.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen genom ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte att säkerställa stockholmarnas hälsa. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska även stärka uppströmsarbetet för att undvika att nya kemikalier släpps ut och påverkar ekosystemen.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251). Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelförlust på 2 procent. Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsmått och använda sig av bästa möjliga teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel, utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga. Den slutliga bedömningen behöver göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet, men typiskt sett saknas rättsligt stöd att ställa skarpare krav än den bindande gränsen.

Stadsledningskontoret konstaterar att varken miljö- och hälsoskyddsnämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen. För en skärpning av det generella kravet skulle staden behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Miljö- och hälsoskyddsnämndens

målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 procent i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 procent. Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 procent och utgör inte en självständig skärpning av kraven.

Stadsledningskontoret konstaterar även att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten eller ytterligare sanktionsmöjligheter skulle innebära stora kostnader i förhållande till små utsläppsminskningar. Stadsledningskontoret anser därmed inte att förslagen i motionen är motiverade att genomföras.

Stadsledningskontoret anser inte att kommunfullmäktige behöver lägga några ytterligare uppdrag med anledning av den remitterade motionen.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251), med nämnden som tillsynsmyndighet. Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram Miljö- och hälsoskyddsnämnden 2 (3) organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelsförlust på 2 %. Nämnden konstaterar att varken nämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen ovan. För att få till en skärpning av det generella kravet skulle nämnden och/eller staden således istället behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Att nämnden numera arbetar efter en målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 % i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 %. Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 % och utgör inte en självständig skärpning av kraven. Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsmått och använda sig av bästa möjliga teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga efter en bedömning enligt 2 kap. miljöbalken. Den slutliga bedömningen behöver visserligen göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet. Typiskt sett kan dock konstateras att nämnden på grund av den bindande gränsen skulle sakna rättsligt stöd för att ställa ännu längre gående krav i det enskilda fallet. Nämnden gör även bedömningen att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten inte skulle vara rimligt eftersom kraven skulle innebära orimligt stora kostnader jämfört med de förhållandevis små minskningarna i utsläpp. Därmed är det inte motiverat att verka för en skärpning av det bindande kravet i

förordningen. Att genomföra utredningar enligt p. 1 och 3 i motionen är enligt nämnden inte rimligt sett till den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära. Nämnden anser att motionen ska avslås.